

I Semester B.A./B.Sc./B.Sc. (FAD)/B.S.I.D./B.S.R.S./B.V.A.A./B.V.I.S.
Examination, December 2018
(CBCS Scheme)
LANGUAGE SANSKRIT
Kumara Sambhavam – II Canto, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions : 1) Answer in **Sanskrit/Kannada/English**.
2) Questions I, V and VI should be answered in **Sanskrit** only.

I. समीचीनं उत्तरं लिखत ।

(10×1=10)

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Select and write the correct answer.

1) कुमारसम्भवं कीदृशं प्रकारकं काव्यम् ?

अ) खण्डकाव्यम्

आ) महाकाव्यम्

इ) गद्यकाव्यम्

ई) चम्पूकाव्यम्

2) दिवोकसः कुत्र ययुः ?

अ) वैकुण्ठम्

आ) कैलासम्

इ) भूलोकम्

ई) स्वायंभुवं धाम

3) देवराजः कः ?

अ) इन्द्रः

आ) शिवः

इ) विष्णुः

ई) ब्रह्मा

4) वज्रायुधं कस्य आयुधम् ?

अ) शिवस्य

आ) वरुणस्य

इ) इन्द्रस्य

ई) विष्णोः

5) प्रचेताः कः ?

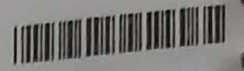
अ) अग्निः

आ) वरुणः

इ) यमः

ई) वायुः

P.T.O.

- 6) तारकः कीदृश इव उत्थितः ?
 अ) नक्षत्रम्
 इ) मेघः
 आ) धूमकेतुः
 ई) ग्रहः
- 7) पुराणस्य कविः कः ?
 अ) शिवः
 इ) ब्रह्मा
 आ) बृहस्पतिः
 ई) विष्णुः
- 8) कुमारः कः ?
 अ) अग्निः
 इ) षण्मुखः
 आ) इन्द्रः
 ई) गणेशः
- 9) दुर्जनः केन न शाम्येत ?
 अ) युद्धेन
 इ) अपकारेण
 आ) दण्डेन
 ई) उपकारेण
- 10) वाचस्पतिः कः ?
 अ) यक्षः
 इ) गन्धर्वः
 आ) बृहस्पतिः
 ई) इन्द्रः

II. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

(2×10=20)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer any two of the following.

1) कालिदासस्य जीवन काल कृतीः अधिकृत्य लिखत ।

ಕಾಳಿದಾಸನ ಜೀವನ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the life, date and works of Kalidasa.

2) इन्द्रादि देवानां प्रार्थनां अधिकृत्य लिखत ।

ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Write about the prayer made by Indra and other Gods.

3) महाकाव्य लक्षणमधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the characteristic features of Mahakavya.

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

(3×4=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain **any three** verses.

- 1) स्वकाल परिमाणेन व्यस्तरात्रिं दिवस्य ते ।
यौ तौ स्वप्नावबोधौ तौ भूतानां प्रलयोदयौ ॥
- 2) आवर्जितजटामौलि विलम्बिशशिकोटयः ।
रुद्राणामपि मूर्धानः क्षत हुंकार शंशिनः ॥
- 3) त्वं पितृणामपि पिता देवानामपि देवता ।
परतोऽपि परश्चासि विधाता वेधसामपि ॥
- 4) पुरे तावन्तमेवास्य तनोतिरविरातपम् ।
दीर्घिकाकमलोन्मेषो यावन्मात्रेण साध्यते ॥
- 5) स द्विनेत्रं हरेश्चक्षुः सहस्रनयनाधिकम् ।
वाचस्पतिरुवाचेदं प्राञ्जलिर्जलजासनम् ॥

IV. द्वयोः वाक्ययोः ससन्दर्भं विवृणुत ।

(2×4=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain with reference to context **any two** of the following.

- 1) गुरुनेत्रसहस्रेण नोदयामास वासवः ।
- 2) उद्यानपालसामान्यमृतवस्तमुपासते ।
- 3) हिमक्लिष्टप्रकाशानि ज्योतीषीव मुखानि वः ।
- 4) प्रत्येकं विनिमुक्तात्मा कथं न ज्ञास्यसि प्रभो ।

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत :

अ) पञ्चानां लिङ्ग विभक्ति वचनानि लिखत ।

(5×1=5)

- 1) तास्मिन्
- 2) धातारं
- 3) मुखानि
- 4) त्वया

- 5) कवेः
- 6) स्तुतीः
- 7) तौ
- 8) मन्त्रेण

आ) पञ्चानां लकार पुरुष वचनानि लिखत ।

(5×1=5)

- 1) करोति
- 2) अभवम्
- 3) लक्ष्यन्ते
- 4) ज्ञास्यसि
- 5) उवाच
- 6) इच्छामः
- 7) यास्यामि
- 8) वदन्तु

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

एकदा विवेकानन्दः कन्याकुमारी प्रदेशे समुद्रतटे स्थितायां शिलायां समाधिस्यः आस्ते । दिनत्रयं एवमेव अनुवर्तते स्म । सागरः प्रक्षुब्धः अभवत् । शिलायां समाधौ स्थितं विवेकानन्दं दृष्ट्वा भीतः सन् एकः नाविकः तं तटं आनेतुं ऐच्छत् । तदा तस्य पत्नी तं रुणद्धि । एतयोः कोलाहलं श्रुत्वा विवेकानन्दः समाधितः उत्थाय एवं चिन्तयति ॥ अहं यदा ध्यानमग्न आसं तदा अहं भारतस्य समुत्यानं कुरु इति प्रचोदनां प्राप्तवान् । एवं चिन्तयन् यदा सः शिलायां प्राचलत् तदा दक्षिणसागरस्य तटात् दृश्यमानः भारतदेशस्य भूप्रदेशः मातृवत् तस्य अग्रे अस्फुरत् । तदा सः भावुकः भूत्वा लोके सर्वदायिनी भारतमाता “भुवि स्थिता कल्पलतिका” इति कल्पयन् स्तौति स्म ।

प्रश्नाः

- 1) विवेकानन्दः कुत्र समाधिस्थितः आस्ते ?
- 2) विवेकानन्दं दृष्ट्वा कः भीतः ?
- 3) विवेकानन्दः किं चिन्तयति ?
- 4) विवेकानन्दस्य अग्रे भारतदेशः कथं अस्फुरत् ?
- 5) भारतमातरं कथं स्तौति ?